№ 69 Ausgabe B.

ГОМАН

Цэна с перэсылкай і дастаукай да хаты: на 1 год—4 м. 80 фэн., на ½ году—2 м. 40 ф., на 3 месяцы—1 м. 20 ф., на 1 мес.—40 фэн.

Беларуская Віленская часопісь
выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Адрэс рэдакціі: Вільня, Завальная 7.
Адрэс адміністрації і экспэдыціі: М. Стэфанская 23.

Цэна абвестак: на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі — 25 фэніг.; дробные абвесткі — па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці — 60 фэн. за лінейку дробн. друкам.

№ 69 (161). Год II. Вільня, 28 жніўня 1917 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.).

Конгрэсс у Маскве.

27 жніўня.

Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: У Фляндрыі на ўзбярэжжы мора і між Ізэрам і Ліс'ам агонь крапчэў. Наступленьня англічан сягоньня раніцай адбіты. Гэтак сама адбіты вострые англіцкіе наступленьня між каналам Лябассэ і Ленс. На заходзі ад Ле Катле, ля хутароў Маляхов і Колёнь, ворагі мелі ўдачы. Мы не далі павялічыць іх.

Фронт нямецкаго Насьледніка: На ўсходнім беразі Маасу і пад Вэрданам вострые бітвы трывалі да ночы. Спярша французы выціснулі нас з вёскі Бомон і лясоў Фосс і Шом. Контратакай вёска і лясы ўзяты назад з некалькімі сотнямі палонных. У вечары каля Бомон узняліся новые бітвы, каторые яшчэ трываюць.

Ротмістр Ріхтгофэн збіў свайго 59-го ворага.

Усходні тэатр:

На палудзенным заходзі ад Якобштадту мы бяз бітвы занялі некалькі пазыцій на палудзенным беразі Дзьвіны. Ля Баранавіч і Луцка — ўдачные разведкі і жыві агонь.

У Румыніі нямецкіе войскі ўзялі ў румыноў некалькі горных пазыцій ля Совэі. Вострые контратакі адбіты з вялікімі стратамі.

ПЕЦЯРБУРГ. (П.Т.А.). 25 жніўня. А 3 гадз. паабедзі прамовай Керэнскаго адкрыўся конгрэсс у Маскве у гмаху опэры. Гмах опэры акружала аграмадная, але спакойная грамада народу. С прычыны трывожных чутак, на вуліцах вартавалі сільные кавалерыйскіе атрады.

Керэнскій, між іншым, заявіў, што ўрад прызваў грамадзян вялікай і вольнай старане ў Маскву не дзеля палітычных ці партыйных спорак, а дзеля таго, каб ім адкрыта і шчыра сказаць усю праўду, каторай жджэ бацькаўшчына, і каб ім паказаць, як цяжка церпіць цяпер Расея. Кожная спроба выкарыстаць конфэрэнцію дзеля напасьці на рэволюцыйную ўласць у асобі тымчасоваго ураду будзе пакарана без міласэрдзя крывёй і жалезам. Тые, хто думае, быццым настаў момант скінуць рэволюцыйную ўласць штыкамі, памыляюцца: ніхай яны сьверагуцца, бо павага ўраду апіраецца на неагранічэнай веры народу.

Далей Керенскій адзначыў сэпаратызм некаторых пражываючых у Расеі нацыональнасьцей і страшэнную ганьбу на фронці, дзе расейскіе войскі забыліся аб сваей павіннасьці перад бацькаўшчынай. Асабліва затрымаўся ён на Фінляндзіі і пацьвярдзіў, што правіцельство сілай супраціўіцца адкрыццю распушчэнаго сайма.

Міністэр унутраных спраў гаварыў аб найбліжэйшых задачах свайго ведамства, а міністэр гандлю і прамышленасьці—аб эканомічным палажэньні Расеі.

ПЕЦЯРБУРГ. (П.Т.А.). 25.VIII. Ня гледзячы на выданые напярэдодні маскоўскаго конгрэссу галавой Масквы і партыей соцыялрэволюцыонероў адозвы да насяленьня, да работнікоў і да салдатоў с прызывам захаваць спакой і даць конгрэссу магчымасць працаваць дзеля карысьці бацькаўшчыны, большэвікі і рада прафэсыональных заюзоў пастанавілі пратэставаць проці конгрэссу, каторы яны лічаць буржуазным і контррэволюцыйным. Ім удалося падняць у Маскве частковую забастоўку. У чысьленых фабрыках і варстатах работа спынена. Трамвай бязчынны. Гасьцініцы і крамы зачынены. Большэвікі, праўда, дагэтуль без вялікай удачы, ссараюцца дайсьці агульнай забастоўкі.

ЛОНДОН. У звязі з адкрыцьцем конгрэссу з Масквы даносяць аб спадзеваным утвараньні вярхоўнаго ураду (дырэкторыі) ў Расеі с 5 асоб: Керэнскаго, Цэрэтэлі, Скобелева, Чэрнова і Некрасова, або Львова.

ПЕЦЯРБУРГ. Тут адбыўся першы з'езд нацыональных соцыялістычных партый Расеі. Двенадцаць соцыялістычных партый розных нацыональнасьцей Расеі, у тым ліку латышоў, армян, украінцоў, магаметан і жыдоў, паслалі на яе сваіх дэпутатоў. Пастаноўлено жадаць адміністрацыйнай аўтономіі для розных вялікшых нацыональнасьцей Расеі. У інтэрнацыоналі павінны мецьмейсцо ня толькі прэдстаўнікі розных дзяржаў, але і розных нацыональнасьцей.

Цэнтральны камітэт соцыялістычнай партыі Фінляндзіі звярнуўся да ўсяго фінскаго народу с прызывам нанова адкрыць работу сайму.

Дырэктар міністэрства фінансоў, Бернацкій, заявіў на з'ездзі дробнай і сярэднай прамышленасьці, што за 1916 год дэфіцыт дайшоў 15 мільярдаў рублёў. Нешчасьце для Расеі — гэта тые 14 мільярдаў паперовых грошы, каторые знаходзяцца ў абароці. Для соцыялістычнаго ладу Расея ешчэ не дасьпела. Толькі эканомічная сыстэма капіталізму можэ ешчэ выратаваць яе. Будзе ўведзена гасударственная манаполія на серчыкі, цукер і іншые рэчы.

На Далёкім Усходзі.

Кожын раз, як рэволюцыйная Расея выяўляла ахвоту мірыцца з Няемеччынай, саюзные дзержавы пужалі яе напасьцю Японіі. І гэта грозьба ў вачах расейскіх палітыкоў мела гэткую вялікую вагу, што яны с першых дзён рэволюцыі зрабілі найвялікшую палітычную абмылку: замест таго, каб, палажыўшы канец вайне, ўсе сілы рэволюцыйнай дэмократыі абярнуць на творчую гасударственую і грамадзкую працу ў самай дзержаве, кладучы асновы новаго ладу, яны, слухаючы саюзьнікоў, кінулі новые массы народу ў страшэнную крывавую бойню, не маючы ні веры ў пабеду, ні об'ектыўных данных дайсьці яе. І цераз шэсць месяцоў пасьля рэволюції, праліўшы новае мора народнай крыві ў дарэмным змаганьні с цэнтральнымі дзержавамі, Расея ня толькі нічога не адваевала ад Няемеччыны, а утраціла ўсе свае здабычы ў Галічыне, загубіла нялічэнае чысло людзей і ваенных матэр'ялоў, ня толькі не ўмацавала новаго ладу, а дайшла да ўнутранай анархіі, даючы грунт дзеля узросту контррэволюцыйнаго і анархістычнаго руху.

Абмылкі ў палітыцэ выяўляюцца паводлуг рэзультатоў іх. Гэтак і страх перад напасьцю Японіі у прыпадку сэпаратнаго міра аказаўся дарэмным: ня гледзячы на вернасць Расеі саюзьнікам, японцы ўжо без праліцьця крыві забралі ў Расеі на Далёкім Усходзі шмат больш, чымсь ім дала расейска-японская вайна 1904 году. Як пішэ «Русск. Інвалід», Іркуцк, Харбін і Владывасток выглядаюць ужо зусім, як японскіе колоніі. Мала таго: Японія вядзе энэргічные ваенные прыгатаўленьня, маючы на мэці сілай захапіць Сібір. Паводлуг слоў маршалка расейска-італьянскай і расейска-японскай торговых палат, Шчэнкі, каторы толькі што вярнуўся с падарожы ў Японію, адзін прэдстаўнік японскаго міністэрства заграгнічных спраў у гарачых словах заявіў, быццым у прыпадку, калі Расея не аддасць Японіі сваеё ахвотай усяго Сібіру, дык знаменіта прыгатаваные японскіе войскі возьмуць Іркуцк і дойдуць ажно да Урала.

Як бачым, баючыся японскай небасьпекі і марнуючы свае сілы на заходзі, Расея тым самым дала гэтай небасьпецы магчымасць абярнуцца ў конкрэтны факт. Грозьба утраты вялікіх абшароў на Далёкім Усходзі, грозьба утраты Сібіру — вось адплата саюзьнікоў за вернасць рэволюцыйнай Расеі саюзьніцкім умовам, падпісаным бышым царом і не абязываючым народу.

Гаворучы аб вялікай палітычнай абмылцы тымчасоваго ўраду рэволюцыйнай Расеі, мы павінны адзначыць, што расейскіе палітыкі, хоць позна, ды пазналі яе. Гэта паказваюць іх апошніе палітычные выступленьня на Далёкім Усходзі, — выступленьня, вагу і значэньне каторых лёгка ацаніць.

Здаўна ўжо Амэрыка неспакойна пагледае на сваю заакіянскую суседку — Японію, каторая, пазнаёміўшыся бліжэй з эўропэйскай цывілізацыей і прысвоіўшы яе здабычы, пачала шыбка і усесторонна развівацца. Цяпер Японія — гэта высока развітая капіталістычная старонка з незвычайна багатай прамышленасьцю. Сваімі таварамі яна залівае Кітай, залівае Сібір і суліць заліць усю Азію, выціскаючы адтуль тавары другіх старон, а ў першы чарод амэрыканскіе тавары. А для Амэрыкі, для каторай Азія, аддаленая ад яе толькі Вялікім, або Ціхім акіанам, здаўна становіць выгодны рынак збыту, гэта вельмі цяжкі удар: яе вялізарная прамышленасьць — аснова быту Амэрыкі — працуе глаўным чынам дзеля заграгнічных рынкоў, і з гэтай прычыны узрост сілы Японіі і перавагі яе ў Кітаі, захват японцамі ўсяго узбярэжжа Ціхаго акіану і грозьба захвату Сібіру—для Амэрыкі ня менш небасьпечны, чым для Расеі.

Трэба аддаць справядлівасць расейскім палітыкам, што яны здалелі выкарыстаць гэту амэрыканска-японскую конкурэнцію дзеля свае абароны: Расея кінула ім косць, з-за каторай між Амэрыкай і Японіей можэ раней ці пазьней узняцца вялізарная вайна, і мы бы не здзівіліся, каліб ладжэная цяпер проці Няемеччыны амэрыканская армія атрымала зусім іншае назначэньне, — гэтак сама, як і кітайская. Гэта косць — палова Сахаліну, астаўшаяся пад Расеей пасьля портсмуцкаго міру, калі другая палова была аддадзена Японіі: сваю палову Расея цяпер уступіла Амэрыцэ, даючы ей разам с тым шырокіе концэссіі ў Сібіры.

Вось, тут і пачынаецца амэрыканска-японская спорка. За апошніе некалькі тыдзеў мы прынасілі весткі аб тым, што Японія даслоўна заняла Манджурыю: почта, тэлеграф, чыгункі знаходзяцца пад яе кантролем; што ў паўночную часць острава Сахаліна, аддадзеную Расеей амэрыканцам, прыбыло амэрыканскае войско; што японскі пасол у Пецярбурзі пратэставаў перад тымчасовым урадам проці концэссій, дадзеных амэрыканцам у Сібіры і на Сахаліне; што ў японскім парляманці было выстаўлено трэбаваньне, каб урад выясьніў адносіны Расеі да

Амэрыкі; што Японія прасіла Злучаные Амэрыканскіе Штаты зрабіць заяву, што Амэрыка адрэкаецца ад уселякай палітыкі ў Кітаі, каторая закранула-бы інтэрэсы Японіі. Цяпер праз Штокгольм даносяць с Пецярбурга, што на жаданьне Амэрыкі японцы адцягнулі сваё войско з-над Амура, куды яны праз два месяцы — значыць, ад часу абастрэньня ўнутрэнаго крызіса ў Расеі — слалі ваенные транспорты цераз Владывасток.

Само сабой разумеецца, што і новы палітычны крок Расеі, настроіўшый Амэрыку проці Японіі, мы здалеем зусім аценіць толькі ў будучыне: вельмі можэ стацца і тое, што Амэрыка з Японіей пагодзяцца коштам Расеі. Але пакуль-што крок гэты суліць сур'ёзные здарэньня на Далёкім Усходзі, і весткі, каторые адтуль прыходзяць, пацьверджаюць наш пагляд на гэту справу.

М. М.

Беларуская справа і студэнцкі рух.

Беларускі рух да нацыянальнаго адраджэньня, каторы пачаў шырока развівацца толькі ад часу першай вялікай рэволюціі ў Расеі 1905 году, за дзесяць гадоў працы пры незвычайна цяжкіх варунках здалеў пранікнуць ва ўсе сфэры народнаго жыцьця. І за апошніе перад вайной гады мы можэм адзначыць нарадзіны спэцыяльнаго беларускаго руху між студэнцкай моладзьдзю.

Жыцьцё студэнцкай маладзёжы ў Расеі заўсёды ішло пад знакам агульна-студэнцкіх і агульна-палітычных ідэалоў. Вышэйшые школы вельмі горача адклікаліся на ўсе праявы грамадзкаго жыцьця Расеі і давалі вялікае чысло чынных байцоў за справу волі. Дык найчасьцей бывало, што агульным настраеньнем і наша беларуская моладзь захоплівалася без астатку, губляючы зусім нацыянальную сьвядомасць, губляючы пачуцьцё нацыональных патрэб—сваіх асабістых і ўсяго народу. Але ўжо ў канцы 80-х і пачатках 90-х гадоў мінуўшаго сталецьця ў агульна-студэнцкім руху пачынае выдзеляцца і рух беларускі—хаця ешчэ без выразнай ідэёлогіі. Першы зачатак беларускай студэнцкай організаціі быў у Маскве, але вялікшаго сьледу па сабе не пакінуў, апрыч выданай членамі беларускаго гуртка кніжкі—перэкладу з Гаршына (з расейскаго) пад загалоўкам „Сыгнал".

Больш шчасьлівай была работа, каторую пачалі беларускіе студэнты ў пачатку гэтаго сталецьця ў Пецярбурзі: яна ня толькі не спынілася, але трывае і развіваецца ўсё болей і болей шырока. Пачатак яе выявіўся ў закладзінах «Кружка беларускай народнай асьветы», выпусьціўшаго ў 1902 гаду адозву да краёвай інтэлігенціі с прызывам несьці народу прасьвету ў яго роднай мові. Само сабой разумеецца, што тагочасная работа была патайная і з гэтай прычыны не магла шырэй развівацца; але яна датрывала да 1905 году, і пасьля рэволюціі бачым яе ўжо ў новай постаці. Студэнцкая маладзёж ладзіць тут свае вечарынкі с канцэртным аддзелам і тэатральнымі прэдстаўленьнямі, гуртуецца каля выдавецкаго таварыства. Энэргічнай працай гродзенчука І. Хлебцэвіча і некалькіх яго землякоў у 1913 гаду студэнты Пецярбурскаго унівэрсытэту закладаюць даволі сільную організацію, каторая ясна ставіць ідэю беларускую на самы першы плян, стараецца папраўдзі пазнаць свой край і народ. Унівэрсытэт — гэтае гняздо і крыніца ўсіх лепшых цумак, лепшых ідэй і лепшых людзей—і на гэты раз апынуўся наперадзі.

За унівэрсытэтам пайшлі сельска-гаспадарскіе курсы. Там стараньнем мінчука Ар. Смоліча ў тым жэ 1913 гаду заложэн студэнцкі хаўрус. Сперша ён стаяў ня лішне крэпка, але ўжо у 1914 гаду значна акрэп: туды прыплыло шмат новых сіл, с каторых усе, скончыўшы навукі, павінны былі паводлуг сваей спэцыяльнасьці працаваць між беларускім народам.

У Варшаве ешчэ раней злучыліся студэнты-беларусы і пачалі болей-менней шырока працаваць на нацыональным грунці.

У 1914 гаду залажыўся студэнцкі беларускі гурток у Пулавах (Нова-Александрыі) у сельска-гаспадарскім інстытуце.

Апрыч гэтых організацій чыста беларускаго характэру у апошніе перад вайной гады шмат было ў Пецярбурзі, Дорпаце і іншых вучэльнях розных землякцтв, хаўрусоў, гуртоў і т. п.—так або інакш беларускіх. Тут—землякцтво бабруйскае, там—мінскае, магілёўскае, вітэбскае, гродзенскае. Гэтые гурткі, хоць чыста беларускай ідэолёгіі яшче ня мелі, хоць вялі свае кніжкі і запісы ў урадовай мове, ўсё-ж складаліся ў большай сваей часьці з беларусоў, часта вельмі ідэйных і адданых свайму народу і краю.

Перад самай вайной між студэнтамі - беларусамі зрадзілася думка, каб усе гэтые гурткі злучыць якім-будзь спосабам, каб працаваць усім разам. Дзеля гэтай мэты ў Пецярбурзі ў 1914 гаду залажыўся беларускі студэнцкі журнальчык «Раніца», першы нумэр каторага выйшоў у чэрвені.

На вялікі жаль, наляцеўшая ваенная навальніца адарвала ад іх мірнай працы цэлую массу маладых беларускіх сіл, каторые апынуліся у радах чыннай арміі. І мы зусім ня ведаем, у якім палажэньні знаходзіцца цяпер беларускі студэнцкі рух. Але можэм быць пераконаны, што с прыходам мірнаго часу рух гэты закіпіць з новай сілай, што беларуская моладзь, пабачыўшы сваімі вачыма сілу народных масс, з новай энэргіей прыступіць да прыпыненай ходам прыпадкоў работы.

І. Мелешка.

У Вільні і ваколіцах.

† М. Вэнслаўскі.

У сераду, 22 жніўня, памер у Вільні Міхал Вэнслаўскі, быўшый галава места нашаго, член і маршалак польскаго кола Літвы і Русі ў II гасударственай думе, маршалак чысьленых мейсцовых інтэрнацыональных і польскіх організацій.

Паляк, падчыняўшыйся ў палітычных выступленьнях дырэктывам свайго нацыоналістычна настроенаго грамадзянства, ён, аднак, здалеў дайсьці агульнай пашаны грамадзянства іншых нацыональнасьцей: у вельмі заблутаных і ненормальных нацыональных адносінах у сталіцы нашаго краю сьв. п. М. Вэнслаўскі выяўляў заўсёды незвычайны такт, каторы разам з рэпутаціей чэлавека морально чыстаго і сумленнаго і вызываў агульную сымпатыю. Гэтым тлумачыцца выбар яго за маршалка ў інтэрнацыональных грамадзкіх установах (саюз артыстоў і інш.), а ў тым ліку за супэрарбітра ў грамадзянскім угодлівым судзе між кватэрантамі і дамаўласьнікамі, дзе ён выявіў поўную безстароннасць і сумленнасць у адносінах да спорыўшых старон і шчыры спогад беднаце ў яе цяжкім палажэньні.

Сьмерць М. Вэнслаўскаго зрабіла сільнае ўражэньне на ўсіх віленцах, каторые, бяз рожніцы нацыональнасьці і веры, сабраліся на яго пахароны. Яна адаб'ецца эхам і-далёка за лініей фронту — ў Расеі, дзе імя сьв. п. Вэнслаўскаго было добра вядома як с часу бытнасьці яго дэпутатам, так і са з'ездоў прэдстаўнікоў мест, на каторых ён выступаў ад імі нашай Вільні. У яго асобе зыйшоў у магілу апошні прэдстаўнік местоваго самаупраўленьня на старых, аджыўшых свой век асновах, с каторымі магла адчасьці мірыць нас толькі яго асоба.

× **Забава для дзяцей.** У нядзелю, 2 верасьня, у беларускай ахронцы „Наша Хата" ў Чорным Боры (10 вёрст ад Вільні) ладзіцца забава для дзяцей. Паабедзі—пры заходзі сонца — дзеці адыграюць спэцыяльна напісаную для іх п. Ф. Олехновічэм п'есу, за дэкорацію для каторай будзе служыць праўдзівы лес.

Мы шчыра вітаем працу пэрсонэлю „Нашай Хаты" у гэткім кірунку.

× **«Гуляньне ўздоўж Вілейкі».** У № 233 з 26 жніўня «Wiln. Ztg.» друкуе пад гэткім загалоўкам стацьцю, ў якой, між іншым, чытаем:

Там, гзе Вілейка ўліваецца ў Вілью, яна працекала не заўсёды. Толькі Гедымін, тварэц Літоўскай дзержавы, пабудаваўшый на Замковай гарэ свой замак, загадаў выкапаць яе цяперашняе русло. Дзеля гэтай работы знамeніты вялікі князь загадаў прызваць зваёваных беларусоў, і апошніе захавалі аб гэтым прызыве гэткую благую памяць, што і сягоньня патомкі іх, жадаючы каму нешта благое, кажуць: «Ідзі у Вільню—перэнасі горы!»

Мы дзякуем «Wiln. Ztg.» за «гісторычнае адкрыцьце», аб каторым мы, беларусы, дагэтуль ня ведалі. Гэтак сама невядома беларусам і сказаная «беларуская» прыказка...

× **Падарожа журналістоў.** У падарожы па землях Обэр Ост 25 жніўня ў Вільню прыехалі 10 нямецкіх журналістоў.

× **Новые страўні.** Як мы даведаліся, у найбліжэйшым часі, пакуль ня будзе даведзена да канца рэгістрація сталаўнікоў, новых стравень адкрываць ня будуць. Толькі тады, як выясьніцца, чы адкрытые ўжо страўні могуць здаволіваць патрэбы насяленьня, будзе развязана справа новых стравень.

× **Збірайце насеньне акаціі,** с катораго можна дабываць алей!

× **За фальшаваньне малака** млечарня Зерноўскай аштрафована на 50 руб., а селянін Антон Горох, катораго ўжо тройчы каралі за гэта, аштрафован цяпер на 125 руб.

Духоўные песьні.

(Гл. «Гоман» № 66—68).

Пра сьвятога Ягор'я.

Ой, каліс то ды нявернічкі былі,
Ды ня верылі Госпаду Богу,
Ды верылі паганаму цмоку,
А што з'едаў у дзень па чэлавеку
Ой, як прышлося, ой, самому цару,—
Хоць сам цар ідзі, хоць дачку шлі.
А сам цар не пашоў, ён дачку паслаў.
Паганаму цмоку на з'ядзеньне.
Яна ішла, ўсё плакала,
Зямные паклоны адбівала,
Госпада-Бога упрашала.
Выслухаў Госпад Бог
Яе малітвы справядлівые,
Сасылае сьвятога Ягор'я:
— „Едзь, Ягоры, з неба на зямлю,
Бяры каня найсільнейшаго,
Бяры і кап'ё найвастрэйшае!"
Ой, як паехаў сьвяты Ягоры,
Выплывае паганы цмок
С сіняго мора ды на бел-камень.
З ноздар яго сіні дым ідзець,
А з ляпы ў яго огонь шыбае.
Ягор гэта як завідзеў, улякнуўся:
Улякнуўся, назад вярнуўся:
„Ой, Госпадзі, і я баюся!"
— „Сьвяты Ягоры, едзь, ня бойся,—
Бяры каня найсільнейшаго,
Бяры кап'ё найвастрэйшае:
Во конь капытам, во ты кап'ём!"
Як паехаў сьвяты Ягоры
Да к сіняму, сіняму мору
І к беламу к таму камяню,—
Выплывае паганы цмок.
Як схваціўся да сівы конь!
Во конь капытам б'е,
А Ягоры ўсё вострым кап'ём,—
І убілі пагаго смока!
Запрагалі дванадцаць пар валоў
Пад таго паганаго цмока,—
А валы яго не скранулі.
Запрог тады сьвяты Ягоры
Свайго каня зверхсільнаго,
Павёз яго па белу сьвету,
Каб верылі бюдзі Госпаду Богу,
Ды ня верылі паганаму цмоку.

× **Тэмпэратура.** Найвышэйшая і найніжэйшая тэмпэратура за апошніе дні была (па Цэльсію):

	найвыш.	найніж.
22—23	+ 16°	+ 14,3°
23—24	+ 20,5°	+ 12,4°
24—25	+ 24°	+ 11°
25—26	+ 24°	+ 13°

З усяго Краю.

1000 м. награды.

Глаўнае упраўленьне пазычковых касс («Darlehenskassen») у Бэрліне суліць награду да 1000 м. таму, хто выкрые ці пакажэ паліціі на майстроў фальшывых двохмарковак, каторые ізноў вельмі шырацца ў межах Обэр Ост.

ГРОДНЯ. У тую суботу віленская жыдоўская драматычная дружына іграла тут апошні раз.

ГРОДНЯ. Усе вырабленые палеткі ў межах местоваго павету Гродні павінны мець табліцы з надпісам імі валадзельца або арэндара і размероў у моргах і сажнях.

ГРОДНЯ. За сто кілёгр. доўгай высушэнай крапівы, не карацей 50 цэнт., тутэйшая «Handels— u. Rohstoff Abteilung» плаціць 10 м.

ГРОДНЯ. Вываз з Гродні пладоў і ўселякай гародніны забаронен.

ГРОДНЯ. Тутэйшая сушыльня грыбоў перэйшла ў рукі местоваго ураду. Ў ей надалей будуць сушыць гародніны.

ГРОДНЯ. У той аўторак у 150 сажнях ніжэй нёманскаго маста купаючыся ўтанулі Зофія Шварц, 22 гадоў, яе сестра Элька, 19 гадоў, і Сэня Кураш, 18 гадоў.

ГРОДНЯ. Нават у ціхай Гродні цяжкіе часы вызвалі на сцэну кішэнёвых зладзеёў. У аднэй кабеты укралі ў тую пятніцу с кішэні вялікіе грошы.

БАЖЭЛОЎКА. Сын аднаго селяніна з работнікам з Аўгустова спаткалі на рынку ў Тайне гандляра і прэдлажылі яму купіць каня. Калі гандляр заплаціў 500 руб., дык сын селяніна ўскочыў на каня і паскакаў, а работнік уцёк пехатой. За гэткі «гандэль» абодва вінавайцы засуджэны кожын на год у вастрог.

ГАРА. Пажарам зьнішчэн увесь хутар селянкі Розаліі Фэрэні. Пасьля агонь перакінуўся і на суседніе хутары. На шчасьце, пад рукой аказаліся добрые пажарніцкіе прылады, і людзі, збегшыся с поля, здалелі, хоць і з вялікім трудом, абараніць іншые будоўлі сваей вёскі.

СУВАЛКІ. Пакаёўка І. прыйшла да маткі работніка Наумовіча, у катораго пакінула свае рэчы. У кватэры быў толькі Вадзін Наумовіч, каторы накінуўся на яе, закрыў ей вусты рукой і згвалтаваў яе. Сувальскі акружны суд засудзіў яго на 1½ году ў папраўчы дом.

СУВАЛКІ. У найбліжэйшых тыднях будуць выдаваць новые карты на хлеб.

СУВАЛКІ. Каля Белаго возера пачаўся лясны пажар, каторы скора затушылі. Шкода — незначная.

СУВАЛКІ. «Дзень кветкі» даў 1375 м. 16 фэн. даходу.

СЭЙНЫ. Прывоз у Сэйнэнскі павет гарэлкі, папірос, серчыкоў, солі, цукру, цыкорыі, сахарыны, карбіду, парашка дзеля мыцьця, мыла, сьвеч і ліманаду — забаронен.

СКАРУПЫ. У начы с пазапрошлай пятніцы на суботу зладзеі абакралі гумно аднаго тутэйшаго селяніна. Ў іх рукі папаў вялікі запас жыта.

КАЛЕСЬНІКІ, мар'ямпольск. пав. У селяніна Яна Андрушкевіча ешчэ у красавіку укралі са стайні 6-летняго чорнаго жэрэбца, катораго ў маі знайшлі ў Лодзеях у гандляра Прэйса. Прэйс заявіў, што купіў каня за 800 марак у селяніна Шупеніса. Шупеніс, каторы ўжо не раз занімаўся канакрадзтвам і забароненай тарговаляй коньмі, засуджэн на 3 мес. ў вастрог і 1000 руб. штрафу.

На судзе Шупеніс стараўся скінуць віну на другога селяніна, але той здалеў давясьці сваей нявіннасьці.

БАКАЛАЖЭВО, каля Руды. Тут і ў Віжэйнах нямецкіе ўласьці выкрылі каней, вывезеных расейцамі з Нямеччыны ў часі іх паходу ў усходніе Прусы.

СОБОЛЕВО. У тутэйшым млыне арэштавалі вялікую партыю мукі с сёлетняго ураджаю.

ПАЙНЕ (пад Эйраголай). У тутэйшаго селяніна ў начы з 21 на 22 укралі с пашы карову.

КОЎНА. «Kown. Ztg.» пішэ: Ковенцы маюць магчымасць карыстаць с прыемнасьці, асабліва цэннай у гэтым часі: на рагу вуліц Імператара Вільгэльма і Новай прадаюць кожын дзень сьвежую масьлянку.

ОРША. Недалёка ад станціі разбіўся поезд, каторым ехаў генэраліссімус Корнілов. Думаюць, што тут было пакушэньне на яго жыцьцё.

ВЕСТКІ З РАСЕІ.

ПЕЦЯРБУРГ. (П.Т.А.). С прычыны таго, што дзеля сазыву устаноўчаго сэйму трэба ў местох і земствах улажыць спісы выбаршчыкоў, а перад тым у местох і земствах павінны быць выбраны ўласьці,—тымчасовы ўрад прызнаў патрэбным адлажыць выбары ў устаноўчы сэйм на 25 лістапада, а сазыў сэйму—на 11 сьнежня.

Тымчасовы ўрад апрацаваў гэткі закон:

1. Вываз с Пецярбурга бальніц і дабрачынных устаноў.

2. Выдаленьне с Пецярбурга элемэнтоў, каторые стаяць за контррэволюцію, асабліва быўшых жандароў і агентоў тайнай паліціі.

3. Новая праверка асоб, каторые дайшлі гадоў дзеля ваеннай службы, і высылка на фронт усіх здольных да ваеншчыны.

4. Забарона вертацца ў Пецярбург на ўвесь час вайны асобам, каторые ня будуць мець пазваленьня провінцыяльных і мейсцовых уласьцей.

Усе гэтые загады будуць споўнены той-час

ПЕЦЯРБУРГ. Вестку аб адкладзе сазыву устаноўчаго сэйму левые спаткалі з неспакойствам, бо кожын дзень адкладу узмацовывае контррэволюцыйны рух у старане. Сазыў нацыянальнай конфэрэнціі ў Маскве павялічыў неспакойство, каторае вызвано прамовамі буржуазных аратароў супроць дэмократычных організацій.

ЛОНДОН. «Times» даносіць с Пецярбурга:

Надзея на угоду між партыямі—надта слабая. Практычная развязка чародных пытаньнёў магчыма толькі пры поўнай капітуляціі аднэй ці другой стараны. Пасьля москоўскай конфэрэнціі коаліцыйнае правіцельство мабыць распадзецца.

Корнілов жадае устанаўленьня ваеннаго кантролю на чыгунках; бяз гэтаго дастаўка на фронт снарадаў і спажыўных прадуктаў—вельмі цяжкая. Амэрыканскі інструктар у жалезнадарожных справах радзіць завясьці на чыгунках дыктатуру да канца вайны.

ПЕЦЯРБУРГ. Памочнік ваеннаго міністра Савенков выйшоў у адстаўку с прычыны нязгодлівасьці с Керэнскім.

Украінская Рада адмовілася паслаць сваіх дэпутатоў на нацыональны конгрэс у Маскве. Украінскі генэральны секрэтар выйшоў у адстаўку с прычыны нязгодлівасьці с тымчасовым урадам.

ШТОКГОЛЬМ. Украінскі генэральны сэкрэтарыат публікуе гэткую заяву аб палажэньні на Украіне:

„Контррэволюція карыстае з урадоваго крызіса, прыпадкоў на фронці і крызіса у справе старваньня, каб у цяперашні момэнт, па яе пагляд—удачны, перайсьці да чынных выступленьнёў. Украінскі рух становіць цэнтр, навакол катораго гуртуюцца ўсе соцыал-рэволюцыйные элемэнты краю. Гэтым і тлумачыцца гэта барацьба, каторую рэакцыонеры вядуць проці украінскаго сэпаратызму, не перэбіраючы ніякімі способамі. Сьвядома пускаюць фальшывые чуткі; украінскую раду вінавацяць у тайнай змове з Нямеччынай і Аўстрыей; з розных мейсц даносяць аб сабраньнях контррэволюцыйных афіцэроў, прызываючых да змаганьня з украінцамі і жыдамі. З гэтай прычыны мы напамінаем рэволюцыйнай дэмократыі, што рэволюція ў Расеі неразрыўна звязана з рэволюціей на Украіне".

С прычыны укрытай непрыязьні правіцельства Керэнскаго да офіцыяльна прызнанай аўтономіі Украіны нельга сумлевацца, проці каго кіруецца гэтае апавешчэньне.

У той аўторак у Кіеві адбылося бурнае заседаньне украінскай рады. Прэдстаўнікі украінскіх социялістоў і нацыональных меншасьцей палякоў і жыдоў трэбавалі, каб спіскі членаў генэральнаго сэкрэтарыата падаваліся тымчасоваму ураду ў Пецярбурзі дзеля зацьверджэньня. Проці гэтаго цьвёрда выступілі украінскіе рэволюцыонеры, каторые наагул ня хочуць ніякай угоды с тымчасовым урадам у Пецярбурзі. Большасць членаў нацыональнай рады згодзілася з іх паглядам.

ПЕЦЯРБУРГ. У тую сераду пад маршалкоўствам Родзянкі адбылася нарада ўмяркаваных партый. Прамаўлялі генэралы Алексеев, Каледін і Брусілов. Корнілову послана тэлеграма.

Служачые на дзьвех важнейшых расейскіх чыгунках пастанавілі забаставаць. Конфэрэнція жалезнадарожнікоў у Маскве тэлеграмай прасіла іх не выступаць паасобку, бо ў прыпадку правядзеньня жаданьня Корнілова аб ваеннай дыктатуры на чыгунках мае быць аб'яўлена агульная забастоўка на чыгунках.

ШТОКГОЛЬМ. «Русская Воля» пішэ, што расейскіе палітычные кругі занімаюцца цяпер пытаньнем аб перавозе царскай сям'і заграніцу,—мабыць у Англію.

ШТОКГОЛЬМ. У Пецярбурзі ходзяць чуткі, бытцым в. кн. Міхаіл Александравіч выедзе ў Англію. З гэтай прычыны «Русское Слово» заяўляе, што вялікі князь

Аб духоуных песьнях.

Беларускіе духоўные песьні—гэта адна з адмен народнай паэзіі, паўстаўшай на зарэ хрысціянства пад ўплывам кніжнай граматнасьці. Што датычэ зместу духоўных песень, то ён залежэн ад розных ўплывов, з якіх важнейшымі былі: ўплывы духоўнай літэратуры, ўплывы апокрыфічных повесьцей і ў канцы ўплывы народнаго эпосу. Духоўные песьні у даўные часы былі якбы ўласнасьцю аднэй клясы народу—калек і убогіх, дзеля гэтаго сама сфэра, у якой яны шырыліся і тварыліся, палажыла на іх сваё характэрнае клеймо. Калекі і убогіе «старцы» даўных часоў рожніліся ад сучасных нам убогіх. Яны былі у нас тым, чым у украінцоў кобзары і лірнікі, а ў французоў барды—пеўцамі і тварцамі народнаго эпосу, і толькі у пазьнейшые часы, калі зьнікла гэта старэчая дружына, духоўные песьні перайшлі да праўдзівых калек і убогіх, якіе па селянскіх хатах ды па кірмашах, распеваючы духоўные песьні, стараліся прыцягаць к сабе рэлігійна успасобленых людзей.

Калі раздзяліць духоўные беларускіе песьні паводле іх зместу, то найболей пашырэнай групай прыдзецца прызнаць тую, тэмы каторых маюць стычнасць з гэтымі пакрыўджэнымі доляй людзьмі. Гэтак, найбольшай папулярнасьцю цешацца розные адмены песень «аб багачу і Лазару», «аб Аляксею чэлавеку божым» і інш.

У блізкай сувязі з гэтым трэба паставіць цэлы рад духоўных рад духоўных песень, якіе носяць характар поэтычных пэрэсказоў з жыцьця сьвятых. З іх найболей вядомы: «аб сьв. Ягор'ю», «аб сьв. Варвары», «аб сьв. Дароце» і інш.

Песьня «аб Галубінай кнізе» носіць апокрыфічны і космополітычны характэр. Гэта песьня задаецца мэтай растлумачыць тайны прыроды і географічную веду с пункту вузкаго кругазору сэктанта першых вякоў хрысьціянства, яна у розных, меней болей схожых, адменах сустрэчаецца у усіх народаў Эуропы.

Даволі багатую группу беларускіх духоўным песень становяць песьні аб сканчэньні сьвета і аб страшным судзе. З іх самые тыповые—у якіх апісываецца паяўленьне антыхрыста і сам страшны суд. Некаторые с песень гэтай группы далёка адходзяць ад духоўнай літэратуры і выдзеляюцца арыгінальнасьцю у апрацаваньні і выбары тэм.

У канцы даволі багатую группу духоўных беларускіх песень становяць духоўные па уніяцкіх цэрхвах і касьцёлах; да гэткіх належаць: «песьня пра сьв. Мікалая», «Песьня да Езуса Хрыста», «А марнасці сьвета». Песьня а марнасці света цікава тым, што утрымала характар старой беларускай кніжнай мовы. У рэшце песьня «О, мой Божэ, веру табе» гэта самая популярная духоўная каталіцкая песьня, яна дагэтуль пяецца у касьцёлах некалькіх парахвій магілеўшчыны.

З літэратурнаго боку духоўные песьні, належачые да группы народна-славесных, цэнны тым, што даюць нам літэратурную форму загінуўшаго нацыональнаго беларускаго эпосу.

пакіне Расею толькі пасьля устанаўленьня устаноўчым сэймам гасударственага ладу ў Расеі.

ЦУРЫХ. Пецярбурскі глаўны пракурор апавешчае абвіненьне проці Леніна і яго таварышоў. Ён кажэ, што сьледства дало даволі матэр'ялоў дзеля абаснованага абвіненьня і што яно не кіравалося пры гэтым палітычнымі мэтамі.

ШТОКГОЛЬМ. Расейскае міністэрство фінансоў выпускае 6-працэнтную пазыку з выйгрышамі на 3 міл'ярды рублёў, каторая мае быць выплачана ў 45 гадоў. Кожны білет павінен выйграць.

ЛОНДОН. «Daily Mail» даносіць с Пецярбурга, што ад пачатку вайны жыцьцё ў Маскве падаражэло на 316 працэнтоў.

З усяго сьвету.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). Рада Фляндрыі з прычыны ноты Папежа друкуе заяву, ў каторай між іншым гаворыцца:

«...Рада Фляндрыі высказывае свой жаль, што Папеж два гады не паддзержывае асабістых зносін с флямандзкім народам. Рада Фляндрыі думае, што яна будзе ў згодзі с Папежэм ў паглядах на мір, каторы павінен прызнаць цалком права флямандзскаго народу на яго родную мову...»

Увага рэд. Паўтара мільёна беларусоў і верны каталіцкаму касьцёлу ўвесь літоўскі народ гэтак сама крэпка жалеюць, што галава Каталіцкаго Касьцёлу так сама замаўчывае аб іх у свайм пазывае да міра і ўспамінае толькі аб Польшчы. Маўчаньне Папежа тым болей вызывае ў нас боль, што мы перажываем націск як-раз са стараны Польшчы і бачым з гэтаго боку грозьбу утраты сваей нацыянальнасьці.

БРУССЭЛЬ. Флямандзкіе соцыалісты ў сваей газэці прызываюць бэльгійскіх работнікоў энэргічна выступіць за мір.

РЫМ. Орган Ватыкану «Osservatore Romano» пішэ:

«Усе ваюючые годзяцца на тым, што гэта вайна прынясе новы соцыяльны лад, каторы зробіць немагчымым паўтарэньне цяперашніх страшэнств».

НЬЮ-ЙОРК. Прэдстаўнік Ватыкану у Злучэных Штатах монсіньёр Бонсано заявіў у Канзас-Сіті:

«Я ўпаўнамочэн заявіць, што Папеж зусім не спадзяецца, каб ваюючые у скорым часі замірыліся,— але Папеж дае галовам ваюючых старон безстаронные рады, каторые ў канцы давядуць да міра».

БУДАПЭШТ. Боўгарскі міністр-прэзыдэнт сказаў карэспандэнтам газэт, што кожная с цэнтральных дзержаў дасць на мірнае прадлажэньне Папежа свой конкрэтны адказ.

ЦЮРЫХ. З Лондона даносяць: Папеж атрымае ад саюзьнікоў адказ з умяркованымі жаданьнямі. Калі цэнтральные дзержавы прымуць прадлажэньне Папежа Бэнэдыкта без вялікіх перамен, дык у саюзных дзержавах магчымы і неспадзяванкі.

ЖЭНЕВА. Паводлуг «Humanitée», 61 соцыяліст пададуць міністэрству Рібо запрос аб пагляде яго на мірнае прадлажэньне Папежа.

ЛЮГАНО. З Рыму даносяць аб узросьці пропаганды клерыкалоў, галава каторых, граф дэ ля Торрэ, прынят гэтымі днямі Папежэм на аўдыэнцыі.

ШТОКГОЛЬМ. С тутэйшых соцыялістычных кругоў даносяць, што массовые арэшты ў Італіі— гэта рэзультат выступленьнёў італіянскіх соцыялістоў проці наступленьня.

ГААГА. Орган голандзкіх соцыал-дэмакратоў «Het Volk» пішэ, што штокгольмская конфэрэнція с прычыны нявыдачы пашпартоў дэлегатам саюзьніцкіх старон адкладываецца на невядомы час.

БЭРЛІН. Тэрэшчэнко заявіў, што заява Ллойда Джорджа, быццым расейскі ўрад зьмяніў свой пагляд на штокгольмскую конфэрэнцію, нязгодліва с праўдай. Тэрэшчэнко толькі заявіў расейскім паслам заграніцай ў кароткай тэлеграме, што рэзолюціі яе не здалеюць перамяніць палітыкі расейскаго ураду. Тэрэшчэнко і Керэнскій прасілі паслоў саюзных дзержаў, каб яны не шкадавалі працы дзеля таго, каб іх правіцельствы выдалі бы свайм соцыялістам пашпарты у Штокгольм. Гэтак не Гэндэрсон, а Ллойд Джордж ашукаў англіцкіх работнікоў.

ШТОКГОЛЬМ. Як даведалася с пэўнай крыніцы газета «Social-demokraten», вестка Рэўтэра аб рэзультатах галасаваньня лондонскаго работніцкаго конгрэссу — неправільная: не перавагай 3000 галасоў, а аграмаднай большасьцю прынята рэзолюцію аб учасьці у штокгольмскай конфэрэнціі. 2 мільёны галасоў пададзены за і толькі 175.000—проці.

ШТОКГОЛЬМ. (В.Т.Б.). «Social-demokraten» друкуе заяву англіцкай работніцкай партыі, каторая мае быць прачытана на штокгольмскай конфэрэнціі. У ей, між іншым, гаворыцца:

«Работнікі павінны ўсе злучыцца дзеля хуткаго канца вайны. Яны павінны прыняць расейскае прадлажэньне «без аннэксій». Павінен быць утворэн саюз націй. Важнейшые спажыўные прадукты павінны знахадзіцца пад інтэрнацыянальным кантролем. Павінны быць учынены крокі проці беззабоцьця. Экономічнай вайны нельга допускаць. Знішчэные вайной землі павінны быць адбудованы агульным коштам. Міжнародные права павінно быць вернено. Тайную дыплёмацію трэба зніштожыць».

БЭРЛІН. Імперскі канцлер Міхаэліс сказаў, што дзеля цясьнейшай еднасьці ураду і Рэйхстагу адбудзецца нарада ураду і прэдстаўнікоў Рэйхстагу аб мірным прадлажэньні Папежа. На нарадзе будуць 7 членоў Рэйхстагу: 2 соцыял-дэмократы, 2 клерыкалы, 1 нацыонал-лібэрал, 1 консэрватар і 1 паступовец.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). Маюць адбыцца перагаворы між гасударствамі, з якіх складаецца Нямецкая дзержава, аб будучым устройстве Эльзас-Лётарынгіі.

МАДРЫД. Работнікі ў ваколіцах Ріо Тінто і Нэрва вярнуліся на работу.

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкіе апавешчэньня:

24.VIII. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: На фронці Фляндрыі сільны артылерыйскі агонь ізноў абярнуўся ў барабанны. Каля Вэстгуку адбіто сільнае наступленьне англічан. На поўдні ад дарогі Іпр-Мэнін мы адабралі апошніе з утрачэных намі у апошніх бітвах акопаў. Перад нашым фронтам ляжаць 21 разбітые панцырные аўтомобілі ворагоў, людзі с каторых большай часьцю ўзяты ў палон. Канадзкіе войскі атакавалі проці Ленсу, але ў доўгай бітве штыкамі былі ўсе адбіты.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Ля лесу Авокур, ля вяршыны 304, пры Бомон і ля лесу Фосс—ажыўленьне агонь артылерыі. У начы з 21 на 22 жніўня мы згодне с плянам пакінулі вяршыну 304.

Усходні тэатр:

Фронт Леопольда Баварскаго: Ля мора мы дайшлі у нескольких мейсцах да ракі Аа. Каля Дрысьвяцкаго возера, Бролаў, Сарата і Збруча — ад часу да часу жывейшая баевая чыннасьць.

Фронт эрц-герцога Іосэфа: Ля Совэі і ў даліне Сусіты адбіты наступленьня ворагоў.

Фронт фэльдмаршалка Макензэно: На заходзі ад Корбуля, на Сэрэці, мы ўзялі палонных і дабычу.

25. VIII. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскаго: Каля Іпра — вострые артылерыйскіе бітвы. Ля дарогі Іпр-Мэнін англічане крыху адпіснулі нашы лініі на паўночна заходнім краю лесу Гэрэнтагэ. Пры Ленс наступленьне сільных атрадоў ворагоў пасьля упорнай штыкавой бітвы адкінуто. На поўдні ад Вэндуй неспадзяванай напасьцю мы адабралі у англічан хутар Гіймон. Пасьля сільнай падгатоўкі агнём французы атакавалі нашы пазыціі на шырыні 3 кіл. на поўдні ад С. Кантэн. У цяжкіх бітвах ворагі адкінуты на ўсей лініі. Мы удзержалі ўсе нашы пазыціі.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Пад Вэрдэнам крапчэла баевая чыннасьць. Сільные французскіе наступленьня на нашы пазыціі над патокам Форж, між Малянкур і Бэтінкур, адбіты.

Усходні тэатр:

Уздоўж Дзьвіны, ля Смаргоні, Луцка і Тарнополя, між Прутам і Молдавай, у даліне Ойтоса момэнтамі крапчэў агонь артылерыі.

26.VIII. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: У Фляндрыі артылерыйская бітва даходзіла вялікай сілы толькі на некаторых адрэзках. На заходзі ад Ле Катле — жывейшы агонь артылерыі і пешые бітвы за хутары перад нашымі пярэднімі пазыціямі.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Уздоўж Эн агонь крапчэў. Пры Парні французскіе дружыны, ўварваўшыеся ў нашы акопы, шыбкай контратакай выкінуты адтуль. На ўсходзі ад Маасу артылерыйская бітва ізноў была вельмі сільная. Наступленьня варожых сіл з вяршыны 304 на поўнач адбіты агнём і штыкамі.

Усходні тэатр:

Ля Дзьвінска, Баранавіч, Тарнополя і на Збручу ды на некаторых адрэзках фронту ў Карпатах — жывая баевая чыннасьць.

Македонскі фронт: На поўначы ад Манастыра — наша ўдачная разведка. На ўсходзі ад возера Дойран боўгарскіе варты адбілі сільные англіцкіе дружыны.

Аустрыяцкіе апавешчэньня.

ВЕНА 23.VIII. **Італьянскі тэатр:** Атакі 2 і 3 італьянскай арміі на фронці Ізонцо трываюць з найвялікшай сілай. Ня менш 40 дывізій атакавалі за апошніе 4 дні нашы пазыціі між Аўца і морэм. Учора ішла вельмі вострая бітва глаўным чынам на крылах. Пры Аўца ўсе штурмы адбіты. На плоскагоры Вэрх італьянцам удалося пасунуцца ўпярод на палудзень. На плоскагоры Карст вострые бітвы ішлі на вачах імпэратара.

ВЕНА. 24. VIII. **Італьянскі тэатр:** Адзінаццатая бітва на Ізонцо трывае далей. На поўдні ад Верха італьянцы вялі далей штурмы ўсё новымі сіламі. Нашы войскі удзержалі ўсе свае пазыціі. З асаблівай сілай атакавала ізноў 3-я італьянская армія між Віппахам і морэм. Між Костан'евіцай і морэм бітвы на штыкі трывалі цэлымі гадзінамі. Нашы войскі ўсюды адбілі ворагоў. Ваколіцы перад нашымі лініямі на Карсьце пакрыты нялічэнымі трупамі ворагоў.

ВЕНА. 25.VIII. **Італьянскі тэатр:** На плоскагоры Карст — даволі спакойна. Італьянскіе атакі кіраваліся глаўным чынам проці Монтэ С.-Габріэле. Склоны гары пакрыты нялічэнымі італьянскімі трупамі. Ля Верха мы, згодне з рэзультатамі апошніх бітв, умацаваліся на новай лініі. Чысло палонных ад пачатку баталіі даходзіць 250 афіцэроў і каля 8.000 салдатоў. Ад 18 да 23 жніўня мы збілі 13 самалётаў, а утрацілі самі—1.

ВЕНА. 26. VIII. **Італьянскі тэатр:** Цяжкіе бітвы развіліся ізноў у ваколіцах Монтэ С. Габріэле. Ня гледзячы на вялікіе крывавые ахвяры, ворагі нідзе не прарваліся. Ачышчэная намі бяз бітвы гара Монтэ Санто занята італьянцамі.

КАЛЯ ВАЙНЫ.

БЭРЛІН. Імперскі канцлер Міхаэліс працаваў у глаўнай кватэры з Гіндэнбургам і Людэндорфам, а ў вечары вярнуўся назад у Бэрлін.

БЭРН. Адзін ваенны пісьменнік рахуе ў «Tagblatt» страты французоў і англічан забітымі, цяжка раненымі і палоннымі на больш за 240.000 душ.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). У глаўнай камісіі Рэйхстагу марскі міністар сказаў, што цяпер Нямеччына мае на 10% больш падводных лодак, чым мела ў лютым. Страты— меншые, чым можна было спадзявацца. За апошніе 6 мес. затоплено 5½ мільёнаў тонн, значыць, на 50% больш, чым можна было ждаць.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). 21 жніўня перад абедам англіцкіе марскіе сілы збілі стрэламі адзін з нашых лятучых караблёў на заходзі ад узбярэжжа Ютляндзіі.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). У каналі Ляманш і ў Паўночным моры нашы падводные лодкі ізноў затапілі 5 параходаў і 3 рыбаловы. Між затопленым грузам было 220.000 пудоў фасолі.

БЭРЛІН. (В.Т.Б.). Новые ўдачы падводных лодак у англіцкіх водах: 3 параходы. У Атлянтыцкім акіяне і Віскайскай затоцы затаплено ізноў 8 параходаў.

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтво «Гоман». Рэдактар Язэп Салавей.